

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

שלום לך משמורת - ברוכה הבאה אחריות הורית משותפת

גיא רוח - פברואר 2022 (מעודכן)

הקדמה

לאחר שנים ארוכות בהן שופטי בתי המשפט למשפחה הם אלו אשר שלחו את ההורים למלחמה המיותרת מי מהם יזכה במונח "משמורן" ומי יפסיד בתחרות, מצב אשר גרם לסכסוכים ומאבקים מיותרים בין הורים בהליכי גירושין, השופטים שינו סוף סוף גישה.

צריך להבין, ברגע שהשופט קיבל מעורכי הדין של ההורים הסברים ארוכים ומפורטים מדוע ההורה האחר אינו כשיר מספיק לקבל הגדרה הורית שווה, כאשר השופט שלח את ההורים לקבלת תסקיר ברווחה על הגדרתם ההורית, הוא בעצמו הכריז על פתיחת 'המלחמה' ביניהם, משפטית ומשפחתית.

נדגיש כבר בפתיחה:

1. לא מדובר על שינוי טרמינולוגיה כפי שחלק מהאנשים (בטעות כמובן) עדיין חושבים!

2. לביטול השימוש במונחים אלו אין כל השפעה על חלוקת זמני השהות או נושא מזונות הילדים. השינוי המבורך קשור לסיום המאבק על ההגדרה עצמה, שמייצרת קונפליקטים ומלחמות מיותרות! לא עוד תחרות, מריבות ודיונים כה מיותרים על ההגדרה ההורית. כה פשוט, כה חכם.

פסק הדין שהביא את השינוי המיוחל הוא של כב' השופט שאול שוחט בעמ"ש 13008-02-21 והוא מבוסס כמובן על המלצות ועדת שניט. פסק הדין (מחוזי תל אביב) מהווה פסק דין מנחה לכל בתי המשפט למשפחה.

עד לפסק דין זה, **ההליך המשפטי** - בלי קשר להחלטה בסוף ההליך המשפטי על הגדרות ההורים - **גרם לנזק עצום!** כל אחד מההורים, היה 'מחויב' להסביר מדוע ההורה השני לא מספיק טוב, להשמיצו, להאשימו, וזאת במטרה לזכות בהגדרה ההורית העודפת. מי יהיה ההורה המשמורן ומי יהיה ההורה המשני.

במסגרת המלחמה בין ההורים על הגדרתם ההורים פותחים, לעיתים בעצת עורך דינם, במסכת האשמות, הכפשות, שיימינג, שפה אלימה, המשך הסכסוך וליבויו, התשה של ההורה האחר ולעיתים אף שימוש בצווי הרחקה ותלונות שווא.

ההורים באו במצב 'מלחמתי' למפגשים ברווחה ולדיונים בבתי המשפט. התוצאות היו כמובן בהתאם, וניתן היה לראותן בשפה אלימה, מסוכסכת, מלבה קונפליקט, שהינה רחוקה מרחק רב מטובתם של ילדיהם.

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

לכן, את הדיונים והמלחמה על המשמורת כה חשוב למנוע כבר בפתירת ההליך המשפטי. **זה הדבר החשוב בשינוי המבורך!** וכך פועלים כיום שופטי בתי המשפט למשפחה. תפקיד העו"ד להסביר ולדאוג לזה כבר בהתחלה.

ברגע שההורים יודעים מראש שאין ולא יהיה מאבק משפטי על הגדרתם ההורית, שהשופט כנראה ישלח אותם לתסקיר אך רק על נושאים כמו זמני שהות, חלוקת החגים וכו', ולא על ההגדרה ההורית עצמה, ההורים יהיו מראש רגועים יותר.

כמי שהסביר נושא מזה כל העשור האחרון (בהתאם להמלצות ועדת שניט כמובן) אני כמובן מאוד שמח שסוף סוף נפל האסימון.

פסקי הדין

בעמ"ש 13008-02-21 מסבירים כב' השופט שוחט, סגן נשיא, כב' השופטת רביד וכב' השופט שילה, מדוע כה חשוב להימנע מקביעת אחד ההורים כמשמורן בלעדי.

"כל אחד מההורים, כחלק מהאחריות ההורית המשותפת, מחזיק בקטין בזמן שהוא נמצא ברשותו, בהחזקתו, במשך כל פרק הזמן של הסדרי השהות שלו עמו, גם אם מדובר בקטין מתחת לגיל שש שנים (ראו דברי ברמ"ש 56347-11-12 נ' ב' מ' נ' ד' ב' מ', 24.2.13). **שיח משפטי ברוח זו, כך יש לקוות, יביא ל'הרגעת רוחות המלחמה' על המשמורת גם בהקשר של חזקת הגיל הרך.**"

"לפיכך, במסגרת הנורמטיבית הקיימת כיום, **אציע להימנע מקביעת הורה זה או אחר כמשמורן. תחת זאת יש לשאוף לכך, שההסדרים שנקבעים על ידי בית המשפט, בכל הנוגע לאחריות ההורית ולהסדרי השהות יהיו כאלה שיאפשרו את מימוש האחריות ההורית, שמבוטאת כיום במושג האפוטרופסות** (ויש מי שמכנה זאת "משמורת משפטית משותפת") של שני ההורים, בצורה המטיבה ביותר, מבחינת טובתו של הקטין...".

כבוד השופט שוחט אף מציין:

"ניצנים לשינוי זה, גם בחקיקה, אמנם בחקיקת המשנה, אנו מוצאים בתקנות המשפחה החדשות - תקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020. בתקנה 15(א) לתקנות אלה, שכותרתה "סעדים בשל תובענות שונות", אשר קובעת את החובה להגיש תובענה נפרדת בשל כל אחד מהעניינים שמפורטים בתקנה, נקבע בתקנת משנה (3) כי, גם "תובענה בעניין קטין לרבות בקשה להסדר שנושאה זמני שהות, חינוך... וגו'" תוגש בנפרד. בתקנה זו נפקד מקומה של ה"משמורת" שהופיעה בתקנה 258 לתקנות הישנות, שעסקה באותו נושא שנוסחה "תובענה בעניין קטין שנושאה זכויות משמורת... וגו'."

בתלה"מ 6306-10-18 קובעת כבוד השופטת גדיש שכתובת המגורים של הבן המשותף תהיה תחת כתובת האב, אך בהתאם לטובת הילד והשינוי החברתי בשנים האחרונות אין כל צורך לקבוע הורה משמורן.

גישה נהדרת זו מבוססת כמובן על המלצות ועדת שניט בה הומלץ על הפסקת השימוש במונחים "משמורת" ו"משמורן", או כל הגדרה אחרת הקובעת מיהו ההורה המועדף, ההורה העיקרי, ומיהו ההורה המשני.

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

היישום בשטח - החלטות שיפוטיות:

ברגע שכל שופטי בתי המשפט למשפחה יאמצו פסק דין מנחה זה, **ומראש** יבהירו להורים הניצים ועורכי דינם שאין יותר אפשרות להגיש בקשה בנושא המשמורת ואין צורך להגיש הררי מסמכים בהם מוסבר מדוע יש לקחת מההורה האחר את הגדרתו, שאין בכוונת השופט לבקש מהרווחה המלצה בנושא המשמורת בתסקיר, שאין בכוונת השופט לדון בנושא המשמורת, הרי שאז תחלחל ההבנה לאנשי המקצוע ולהורים שתמה המלחמה הכה מיותרת על הגדרתם. כמובן שזה תהליך שייקח זמן.

החלטה נהדרת של כבוד השופטת הילה גורביץ עובדיה אשר קיבלה את בקשת עורכת הדין של האב למחיקת התביעה בשל הטענות למונח משמורת והנחיה להגשת כתב תביעה מתוקן. **זאת הדרך הנכונה למגר מראש כל סיכוי למאבק על המשמורת.**

החלטה	כ"ט שבט תשפ"ב, 31/01/2022 בקשה 2 בתיק 54697-01-22 שו' הילה גורביץ עובדיה
בית המשפט לענייני משפחה	אכן יש ממש בבקשה בכל הנוגע לסעד המבוקש בסעיף 17 (א) בתביעה והטענות ביחס "למשמורת".
בחיפה	התובעת תגיש כתב תביעה מתוקן בתוך 30 יום במסגרתו יימחק, בין היתר, הסעד המבוקש בסעיף 17 (א) ובמידת הנדרש, תבהיר מהו הסעד אליו היא עותרת על דרך של הגשת כתב תביעה מתוקן.
המבקש:	ע"י ב"כ עוה"ד לירית אביטל בר נתן מ. מרחי מוטה גור 7 בניין c פתח תקווה טל/פקס: 9612131 – 03 נייד: 6794429 מייל: info@lirit-law.co.il
נגד	המזכירות תמציא לצדדים. *** נחתם דיגיטלית ***
המשיבה:	[Redacted]
מועד הגשה:	[Redacted]

בקשה למחיקת התביעה

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להורות על מחיקת התביעה אשר הוגשה בחוסר תום לב ובניגוד לתקנות ולפסיקה.

ואלה נימוקי הבקשה:

1. עסקינן בתביעת "משמורת" על שלושת ילדיהם המשותפים של הצדדים [Redacted] ובמסגרתה עותרת האם ל"משמורת" ול-"הסדרי ראייה".

2. בהתאם לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין) החדשות, תקנה 15(א) (3) **בוטל המושג משמורת**. (ראה גם פסק דינו של כבוד השופט שוחט מבית המשפט המחוזי בעמ"ש א.ק.ני מ.ע.ק-13008-02-21). כמו כן, מושג הסדרי הראייה בוטל זה מכבר.

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

החלטה של כבוד השופט אורן אליעז המסביר היטב נושא זה.

החלטה	ח' שבט תשפ"ב, 10/01/2022
	בקשה 13 בתיק
	שו' אורן אליעז
לאחר עיון בבקשה נקבע כלהלן:	
1. בהתאם לתקנות החדשות, בתי המשפט למשפחה נמנעים מלעסוק בטרמינולוגיה של משמורת ופיקוח ההסדרות ודבר האחריות ההורית של ההורים על ילדיהם, כאשר ככלל מדובר באחריות הורית משותפת. בעת מתלוקות, בתי המשפט מכריעים במחלוקות אלה בהתאם להליכים וטענות אותם מעלים הצדדים.	

החלטה נהדרת של כבוד השופטת, סגנית הנשיא, רותם קודלר עיאש, הממחישה כה יפה את המצב החדש:

9 כתב טענות מתוקן יוגש, בתוך 7 ימים, ובמסגרתו תבהיר ב"כ התובעת לאיזה סעד מבין הסעדים
10 המנויים בהוראות תקנה 15 (א) (3) לתקנות בית המשפט (סדרי דין), התשפ"א-2020 היא עותרת,
11 שעה שאין בתקנה הנ"ל סעד של "משמורת".

12

13

14

15

ניתנה היום, י"א אדר תשפ"א, 23 פברואר 2021, בהעדר הצדדים.

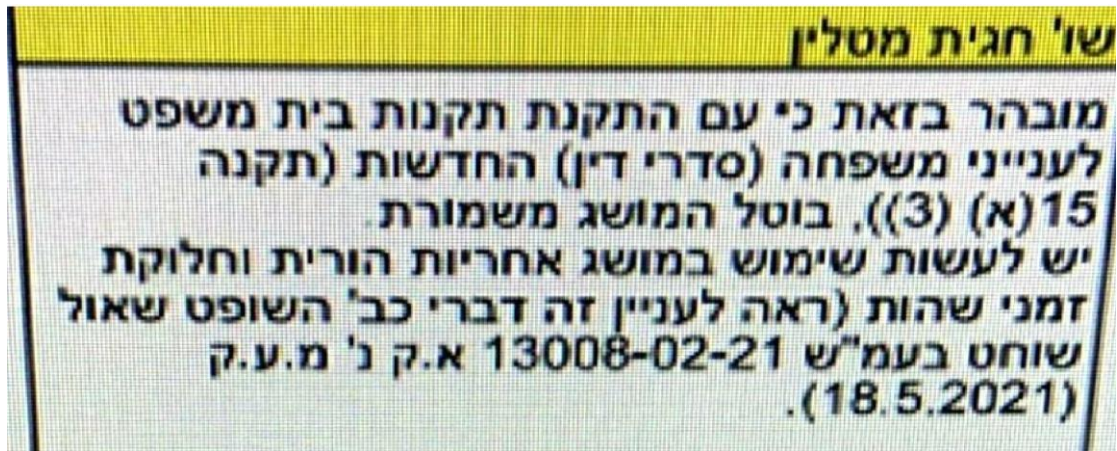
16

רותם עיאש

רותם קודלר עיאש, שופטת, סגנית הנשיא

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

החלטה נהדרת נוספת של כבוד השופטת, סגנית הנשיא, חגית מטלין.

[והנה עוד מספר החלטות מהשטח: חלק מפרוטוקול דיון בבית המשפט המחוזי תל אביב בנושא. החלטה ראשונה. החלטה שנייה. החלטה שלישית. החלטה בה העו"סית המליצה על משמורת משותפת וכבוד השופטת מיכל ברדנשטיין משנה למונח אחריות הורית משותפת.](#)

ראו גם: [תלה"מ 14303-06-19](#), [פסק הדין בתלה"מ 25555-06-19](#), [פסק הדין בעמ"ש 19292-11-20](#).

השינוי בתקנות:

לתיקון בתקנות בית משפט לענייני משפחה (סדרי דין), תשפ"א - 2020 יש חלק חשוב בהבנה המקצועית שכך ראוי. המחוקק מחק את הסעד בנושא "משמורת" והחליף אותו בחלוקת זמני שהות.

בתקנות בית משפט לענייני משפחה (סדרי דין), תשפ"א-2020 נרשם בסעיף 15(3):

"סעדים בשל תביעות שונות"

"(3) תובענה בעניין קטין לרבות בקשה להסדר שנושאה זמני שהות, חינוך, הבטחת קשר בין קטין להורה או קרוב משפחה אחר, יציאת קטין מהארץ, וכל תובענה אחרת בין הורים בעניין ילדם הקטין, לפי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות;"

לסיכום:

בעבר היו חששות ופחדים רבים ממתן הגדרה הורית שווה, תגובה צפויה ומובנת לשינוי כה מהותי לאחר שנים כה ארוכות בהן ההרגל היה לקבוע הגדרה של משמורת יחיד. עשור עבר, ו'שרדנו' את השינוי. הפחדים והחששות נעלמו, וטובת ילדי ההורים הגרושים קודמה.

מתן הגדרה הורית שווה מסייע לילדים בהתפתחותם התקינה ובעיקר מפחית קונפליקטים, תחושת נחיתות והכרה בחשיבות נוכחותם של שני ההורים בחיי ילדיהם.